

S. A.

Ś. p. August Sokołowski

Przegląd Historyczny 23/2, 91

1921-1922

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

w gimnazjum II we Lwowie; spory nadto dorobek pozostawił w dziedzinie publicystyki, zaczawszy od pisywania korespondencji do warszawskiego *Przeгляdu tygodniowego*, z kolei od współpracownictwa w *Gazecie Lwowskiej*. Obok spraw bibliotecznych najżywiej interesowały zmarłego zagadnienia, dotyczące praktyki i teorii wychowania. Najdosadniej świadczy o tem duża wiązanka jego artykułów w czasopiśmie pedagogicznym *Muzeum*, przez dłuższy czas przezeń redagowanym.

Zostawił też śp. Mańkowski dorobek naukowy, z którego należy wymienić dwie poważniejsze prace. Pierwsza z nich wkracza w dziedzinę psychologii (o psychicznych zбочeniach fantazji, Lwów 1880), druga dotyczy teorii poznania (Ueber die absolut-aprioristischen Elemente der theoretischen Erkenntnis, Lwów 1888). W uznaniu zasług na tem polu uzyskał zmarły stopień docenta pedagogiki w uniwersytecie lwowskim w r. 1903.

Cześć zacnej pamięci obu tych zasłużonych pracowników!

Kazimierz Dobrowolski.

Ś. p. AUGUST SOKOŁOWSKI. W r. 1921 zmarł w Warszawie ś. p. August Sokołowski. Urodzony w r. 1846 (w Ulichu, w Gal. wsch.), wstąpił w roku 1865 na wydział filozof. Uniwersytetu lwowskiego, stawiając sobie jako cel życia »rozpowszechnianie oświaty pomiędzy ludem, należyte, a w duchu narodowym pojęte wykształcenie młodzieży« — jak sam pisał pod koniec życia na wstępie do swych wspomnień. Studjował pod kierunkiem A. Małeckiego, Zissberga, potem — Ksawerego Liskego język polski i historję. Szkoła ta — obok wielu zajęć, związanych z istotnem jego powołaniem (pracował jako nauczyciel gimnazjalny, przez pewien czas także jako poseł do parlamentu wiedeńskiego) — pozwoliła mu głębiej wniknąć w szereg zagadnień historii polskiej. Rezultatem tego były prace, wśród których należy wymienić przedewszystkiem: *Projekt rozbioru Polski w w. XV* (R. A. U. W. h. f. I. 1874); *Elekcja czeska po śmierci Zygmunta Luksemb.* (ibid. 5, 1876); *Przed rokoszem* (ibid. 15, 1882) i in., drukowane w warszawskim *Ateneum*, *Bibliotece warszaw.*, lwowskim *Przewodniku nauk. i liter.* Opracował ponadto i wydał: *Codex epistol. saec. XV*, cz. I, od r. 1434 do 1444; *Diarjusze sejmowe z r. 1587* (Ss. rer. Pol. 11, r. 1887); *Listy ks. Jerzego Zbaraskiego... z lat 1621—1631* (Arch. Kom. Hist. 2, 1880), *Listy ks. Mikołaja Krzyszt. Radziwiłła Sierotki, J. Zamoyjskiego i Lwa Sapięhy* (Ss. rer. Pol. 8, 1885). Wreszcie — jako zrealizowanie młodzieńczych zamiarów — napisał 9-tomowe *Dzieje ilustrowane Polski* przed i porozbiorowe, jedno z pierwszych ujęć ogólnych Polski od czasów najwcześniejszych aż do epoki współczesnej (zwłaszcza dzieje porozbiorowe w takim ujęciu społeczeństwo po raz pierwszy otrzymało), a tem samem bardzo doniosłe w epoce politycznej niewoli Polski. S. A.

Ś. p. AUGUSTYN CICHOWICZ. Dnia 20 stycznia 1922 r. zmarł Augustyn Cichowicz, stud. wydz. filozoficz. najprzód Uniw. Poznańskiego, ostatnio Uniw. Warszaw. wiceprezes Koła historyków Uniw. Warszaw.

Przy całym skomplikowaniu bogatej i żywej natury, była w nim pewna wewnętrzna logika, twarda i uparta, prowadząca go po prostej, konsekwentnej, usuwającej wszelką przypadkowość linii rozmyślań i zainteresowań, dociekań i rozwiązań. Ona też konsekwentnie wprowadziła go w dziedzinę historii. Wychodząc ze szkoły średniej, miał już za sobą pierwsze próby samodzielnych na tem polu pomysłów, wystąpień, a nadewszystko miał tę rzadką, niemal wy-